

LA TORREJA

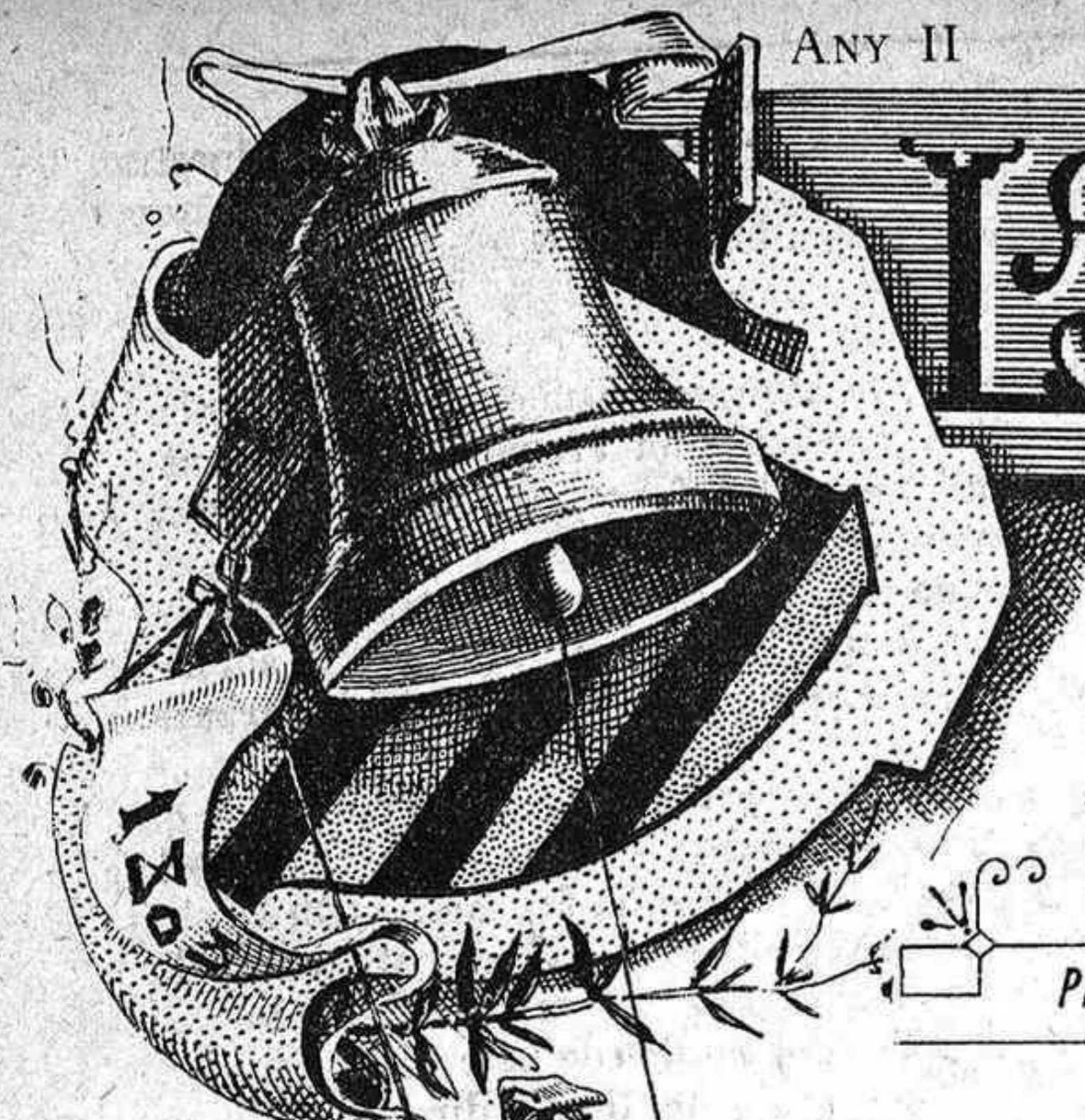
SETMANARI CATALÀ

FESTIU IL·LUSTRAT Y LITERARI

10 CENTIMS lo número per tot arreu.

Preu de subscripció 2 R^s al mes.

REDACCIO: San Pau -- 56-Lit.

D.ª MARIA GUERRERO

Es un' actriu de debó
y persegueix l' art ab fé,
y de son rango pot sé
no 's trovaria milló.

Tè condicions y cabal
renom difícil de tréurelhi....
Jo no 'm canso pas de véurerli
El Cura de Longueval.

Maria Guerrero

SUMARI

TEXT: Un quento joco-serio semi-fantastich per Ramon Fábregas.—Quin es lo pitjor dels mals, poesia festiva, per Modest Busquets Tarroja.—Lo cor, poesia per J. Staramsa.—Va de quento, poesia festiva per Pepet del Carril.—Los Rígidis crítica del drama, per E.—Teatros, per Un cómich retirat.—Campanadas.—Noticias Marítimas.—Efe-mérides.—Secció Regiliosa.—Telegramas.—Anuncis.—Secció de Trenca-closcas.

GRABATS: D.ª Maria Guerrero, retrato per A. F.—Tardés d'estiu, per Efegs.—Opinions balnearias, per Cilla.—D. Joseph Masriera, retrato per....—Varietats per F. Gomez. S.—Activitat y Amor paternal per Cilla.—En lo billar y Modas per lo teatro, per Nets.

FOLLETI: Flors y Papallonas, per Joseph M.ª Codolosa, ab ilustració de Efegs.

UN QUENTO JOCO-SERIO SEMI-FANTASTICH

Si non è vero... podria serho

ERA una tempestuosa nit del mes de Desembre de l'any dos mil quatre cents noranta. Lo firmament estava cubert ab un vel mes negre que la consciencia d'un procurador, iluminat tan sols (lo firmament) per la viva claror dels llamps que zit-zagueijavan entorn del Univers.

Lo silenci de la nit era continuament interromput per lo terratrémol dels trons y 'l monótono cant de las gránotas.

Per un grandiosissim desert (no s'ha pogut averiguar d'ahont) hi corria un jovincel mes depressa qu' en Cánovas quan va anar á fer lo seu viatget de recreo (á) xiulets. Aquest jove 's veyá que devia ser de l'aigua-llufa d'aquell temps, á jutjar per lo vestit tan ridicul que portava.

Cubria son cap un hermós sombrero forma Mascota, de tela metálica; son cos, estava oprimit per un magnífich frach de riquíssima arpillera; las camas las portava ficadas dintre uns colossals pantalons de cartró de pedra, forma tubos de quinqué cap per avall; per sobre 'l coll del frach, hi sortia molt artísticament lo collet planxat, enllustrat y ab aleta d'una finíssima camisa de *patent*, qu' estava cordada ab uns lluhents botonets de pasta adobada.

Sobre sas amplas sabatas de pell de gallina (que 'n aquell temps estavan de moda), hi lluhían los vivissims raigs del Sol que enlluhernavan la vista de qualsevol cego.

Ab l'una ma aguantava un vermell para-sol y ab l'altre un ventall d'aquells que, per cinch céntims, venen á la plassa de toros.

Per no cansarte mes, lector, no 't parlaré de la samarreta, ni dels calsetets, ni dels mitjons que portava, si no que continuaré lo curs d'aquesta tan interessant com verídica historia.

Com anava dihent, nostre héroe no corria, volava, buscant una sombra per aixugarse las gotas de suhor que corrian per lo rostre de sa cara y anavan deixant rastre com si per alli hi hagués passat la bota de regá 'ls carrers.

De prompte 's para y mentre s'estava ajupit cullint un vert ramell d'aufals, per posarsel al trau del frach, dis-

tingeix una cabanya que per una de sas finestras, h sortia un raig de llum produhit per una llumanera mes grossa que 'l surtidor de la plassa de Catalunya.

—¡Per fi! esclama fent un gros badall,—ja hi trobat lo que buscava.

Y dirigints' hi apresuradament, hi entra per la porta d'un reixat que tanca un aromátich jardí, hont s'hi crien llecons, bledas, fabas, pastanagas y altres flors de la mateixa ganadería,

Aixís que arribá al peu d'una gran escalinata, que conduheix á las habitacions interiors, s'adona d'un gros relotje de sol que estava penjat á la barbacana de la teulada.

¡Las dotze! diu sorprés com quant un sap que ha tret la grossa de Madrit.—Aquesta es l'hora de la cita y veig qu'ella encara no ha fet cap.... ¡Oh Deu! si 'm faltés.... pero no: ella m'ha donat paraula que hi vindria y quan bé promet, be compleix. Mes calla... ja hi caych; no s'haurá recordat de beurer's los sis vasos de such de bróquil que jo li vaig dir que serveixen per desvetllar y s'haurá adormit lo mateix que un gos; pero no importa, faré la senyal convinguda y al sentir-la, si no dorm se despertará, y mentres jo m'esperaré, 'm menjaré tres ó quatre pastanagas sucadas ab aigua de Colonia, pera que 'm donguin un xich d'aliment, puig ab lo cansament que hi prés, me trobo tan débil, que no crech pogués resistir sense desmayarme, aquesta amorosa é incógnita cita.—

Y després de menjarse las pastanagas, se treu un timbal de la butxaca y 's posa á tocar la jota de "La Bruja."

Aixís que acaba de tocarla se sent desseguida lo bram d'un ase é instantáneament s'obra un gran finestral, donant pas á una cara mes blanca que 'l llum eléctrich, enganxada á uns cabells rossos com la cabellera de las panotxas de blat de moro.

—¡Saldoni! diu aquesta cara, fent la veu d'arrenca caixals.—¿Ets sol?—¡Si! contesta ell, ballant lo *sapatado*.

—Donchs esperam que ja baixo.

Y fent un salt mortal, se planta de quatre grapas devant de 'n Saldoni.

Ab aquesta posició 's descubreix perfectament á una angelical nena de trenta mesos.... d'Agost cumplerts.

De prompte fa un llámpech y al cap de poch segons se sent un fort estrépit com si s'hagués reventat una bofeta de gall d'indi.

—Molt has tardat, diu ell donantli un fort petó á l'orella, ¿Perqué m'has fet esperar tant? ¿No sabías que estant lluny de tu m'anyorava?

—No ho estranyis, contesta ella estirantli 'l nas, la causa de ma tardansa ha estat que 'l papá li ha tornat á agafar lo mal de Sant Pau y jo li he tingut de fer fregas de llexiu á las camas.

En Saldoni sembla quedar completament convenut y donantli un pessich al dit xich del peu esquer, esclama.

—¿M'estimas, sirena encantadora?

—¡Que si t'estimo!.... ¿y ho duptas ingrat? .... No 't recordas d'aquells calsetets que vaig brodart pe 'l dia del teu sant? ¿No 't recordas d'aquell paquet de caramet-los que vaig regalarte? ¿No 't recordas....

—¡Oh si! calla que 'm farias agafar mal de cap; ja me 'n recordo, hi estat un ruch duptant del teu amor, hi estat....

No 'l deixá continuar un soroll infernal que surt de

sóta d' una seba.

—¿Qu' es aixó? brama en Saldoni donant tres ó quatre cops de puny al ayre.

—¡Oh Deu meu! diu ella venintli un fort singlot.

No passen gayres instants quan surt un home ab cinch ó sis patatas á cada ma.

—¡Pare! xiscla la noya, ¿d' ahont surtiu, jo 'm creya que roncavau com un tocino.

—Ja faria tres ó quatre horas que dormiria si no fossin los mosquits que no 'm deixan aclucar 'ls ulls..... Per'xo hi baixat aquí á cullir aquestas patatas per apedregarlos..... ¡si 'n toco un l' axafo! ¿Qui es aquest estaquirot que teus aquí devant?

—Servidor de vosté; diu en Saldoni, aprofito aquesta ocasió per demanarli la ma de la séva noya que 'm te 'l cor robat y de desde que la conech que hi perdut la

gana de correr.

—¡Mal llamp! brama 'l pare de la noya, ¿y t' atreveys á parlar així devant meu? Y agafant uns quants tomáquets los hi tira per sobre que 'l deixa fer un Sant I. látzer.

En Saldoni aprofita un moment que son agressor s' ajupia per cullir mes tomáquets y fent una tombarella y una ganyota 's planta á fora y 's posa á correr com si hagués robat un relotge.

Lo pare agafa á la noya per una cama y anantli tirant grapats de mongetas á la cara la fa anar al llit sense sopar.

En quant al Saldoni no se n' ha sapigut res mes; crech que corrent tant desesperat va caurer dintre d' una claveguera.

RAMON FÁBREGAS

¿Quin es lo pitjor dels mals?

Aquell que n' es rich de veras, que tot lo dia 's passeja y sa salut causa enveja, diu de bonas á primeras; —¿Quin es lo pitjor dels mals? La resposta més valguda y de tots la més sabuda, es... tractar ab animals.

Lo pobre que treballant ha d' estarse dia y nit, que no pot ferse un vestit, y ab prou feynas va menjant, exclama desesperat fent badalls de fret y gana; lo mal que més m' entabana es l' estar sempre pelat.

Lo sabi que vá observant que l' actual generació sols als quartos té afició, y sols medra l' ignorant, murmura ab gran sentiment, al veurer que ab tanta ciencia no 's guanya la subsistencia —Lo pitjó es tení talent!

Lo soldat qu' alguna bala lo fereix quan menos pensa y la patria, en recompensa un hospital li senyala, renegant d' impia lley al veurers un brás trencat, esclama desesperat: —¡Lo més mal es serví al Rey!

Lo misántropo que viu detestant la societat, qu' apeteix la soletat y no parla may, ni riu, y passa sa joventut ple d' *espleen*, com un inglés, esclama, de ràbia encés, —¡Lo pitjó es habé nascut!

L' home jove qu' afició demostrat tant sols á Venus, que sa salut torna á menos, quedantse mitj carrincló, diu, al veurers buyt lo cor si bé plé de desenganys fet un vell als quaranta anys; —¡Lo pitjó 's creure en l' amor!

Aquell jugador que vá tot lo dia tras lo jóch convertint sa casa en fóch de miséria y mal está; al veurer que sense blanca va quedantse y empenyat, exclama desesperat, —¡Lo pitjó 's jugá á la banca!

Fins l' hermosa que per mal, vella ja y abandonada, ha d' anar la desgraciada á morir á un hospital, quan ja la vida li escapa entre geméchs y dolors, exclama desfeta en plors: —¡Lo pitjó 's ser massa guapa!

Pero jo, qu' estich cregut que de tots quans mals he dit no n' hi há un més malehit que 'l que á escriurer m' ha mogut, tinch de dir, que 'l mal que logra á tot home condemnar é impossible d' aguantar, es sens dupte 'l TENIR SOGRA!

MODEST BUSQUETS TARROJA.

LO COR

D' aixó que tothom ne té y jo encare cap n' he vist avuy que no estich gens trist un xich me 'n ocuparé.

Puig, aixó á molts estarru'a y jo no entech lo perquè ja que 'l cor si 's mira bé te la forma de baldufa.

La nena que porta amor per casarse, al seu promés lo que sovint li diu més es:—T' estimo ab *tot lo cor*.

La que li té d' arrivá lo qui un temps va despedí no 's cansa de repeti:

—*Lo cor me diu que vindrá*

Quan contemplem ab tristor alguna escena horrorosa uasi no dihem altre cosa

que: —*Aixó fa trencá lo cor.*

Quant l' hora de la escudella s' acosta, (vull dí 'l diná) si per cás més tart s' hi va lo *mal de cor* atropella.

Quan un parla sense por y per tot diu la vritat, aquell está assegurat de que parla *ab la ma al cor*.

Quan un está enamorat de una nena molt bufona, per darli proba mes bona, diu que li *té 'l cor robat*.

Hi ha un ditxo que aquí 's diu molt encare que molts no hi creuhen y es que *Lo que 'ls ulls no vehuen* diu també, que *al cor no 'n dol*.

Aquell que mata ab furor y assessina aquí y allí,

ben net y clá se pot dí que aquell home *no te cor*.

Hi ha molta gent rica y pobre que creyent guanyar la gloria portan penjat com memoria *la cor de Jesús* á sobre

Jo crech que no hi ha rector que en la parroquia que está no hi vulga tenir l' altá nomenat del *sagrat cor*.

Aquell que á una bella nena va al detrás per enganyarla tothom li diu al deixarla que tenia un *cor de hiena*.

Molt y molt podria dí sobre lo cor y alabar-lo, pero, no puch allargarlo ni 'm veig *ab cor* de seguí.

J. STARANSA.

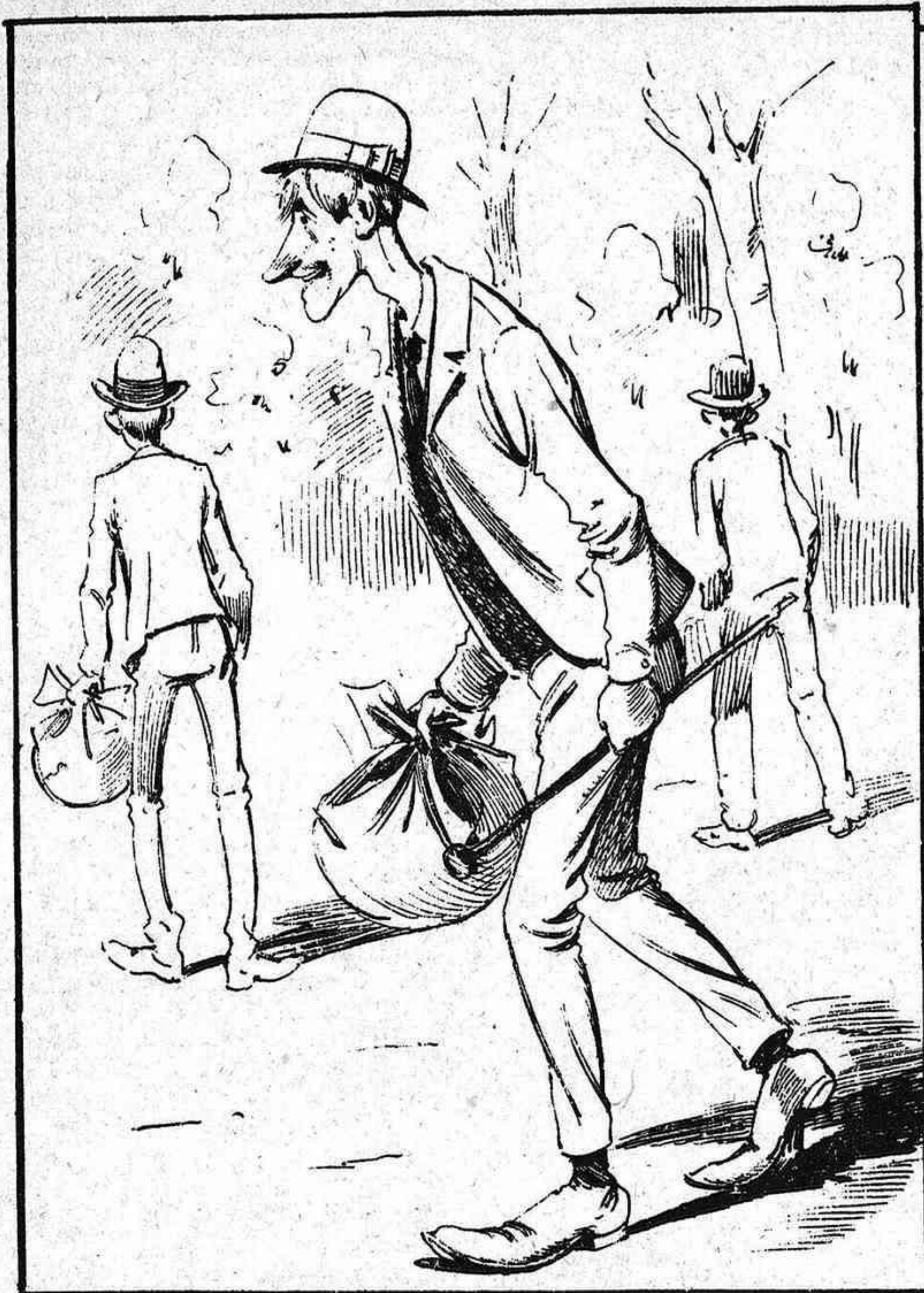

No vaign al Circo equestre
per equilibris estranys,
arrivintse alguna tarde
á un establiment de banys.

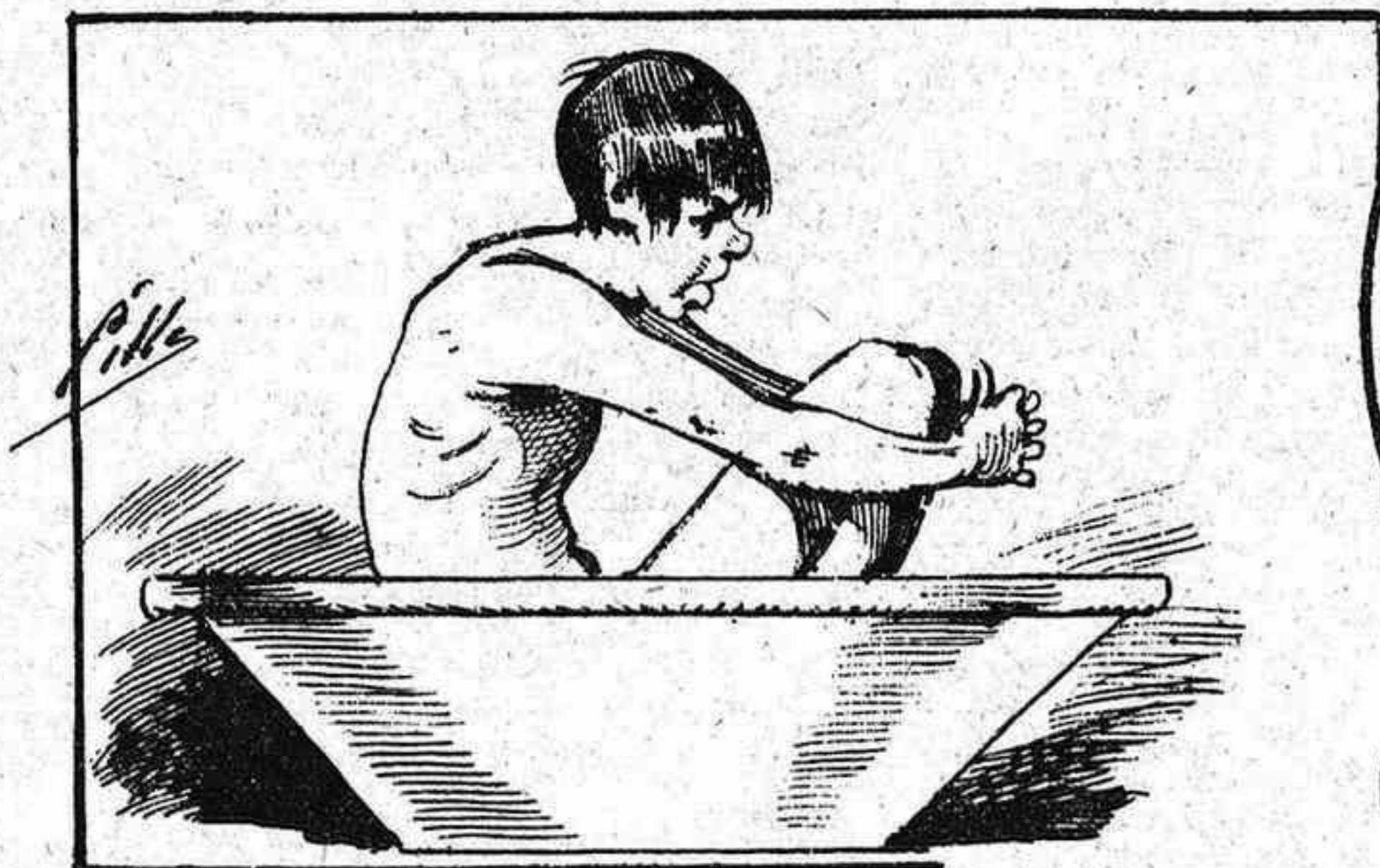
OPINIIONS BALNEARIAS

—Uns gastan dinés als banys presumint com uns marquesos, donchs jo m' estalvio 'l cotxe me dúch la roba y..... entesos.

—¡Malvinatge 'l mon dolent! Fent tanta caló com fá, ves perque Nostre Senyor no va fé 'l meu poble al mar.

—Que diguin lo que vulguin jo á casa preñch los banys; á dintre de la cunya y ab un gibrell.... ¡la mar!...

—¡Rrrrecristo! ¡vatua ab rrrronda, ¡ayguas á mí, jo nadar!... tot bon rrrrrevolucionari sols ab sanch s' ha de banyar.

LOS RIGIDOS

...✱✱✱...

Ab lo titul esmentat s' estrená lo passat dijous en lo elegant teatro de Catalunya, un drama en 1 diálech-esposició, (prosa) y 3 actes (vers) original del gran dramaturch D. Joseph Echegaray.

No tractarém de explicar l' argument, puig de sobras nostres lectors se n' haurán enterat per medi de la premsa local; pero no deixarém de emetre nostre opinió sobre la obra y perfecte desempenyo que obtingué.

Si bé son argument es sens dupte de lo més inverosímil que ha escrit Echegaray, campejan en tota la obra grans bellesas de sentiment, frases arrebatadoras, situacions interesants y consecutivas, conflictes de caracter eminentment dramátich que conmouhen al espectador encar qu' aqueix compregui que los tipos son completament falsos. Ab tot, á cada nova obra del primer dramaturch espanyol, hi vislumbrem algo superior á sas anteriors obras y aqueix algo es lo que 'l públich está ansiós per veurer y aplaudir, y fé que l' interés no 's refredi per un sol moment.

Lo drama *Los rígidos* apesar de ser tan sencill d' argument, puig sens dupte que ab tres escenas que tingúes, podria ser acabat, (pero allavors no hi hauria drama possible) es un dels de més galanura y grans pensaments que posseheix son autor.

Molt contribuí á son brillant éxit lo perfecte desempenyo que obtingué, vejentse continuament interromputs pels aplausos del públich las senyoras Calderon y Guillen y los senyors Vico, Calvo (D. Ricardo) y Gimenez. La senyora Casas y los senyors Rivelles y Perrin acompanyaren molt bé en lo conjunt.

Fou presentada ab notable propietat vejentse la esperta direcció del senyor Vico en las principals escenas dels actes 1.er y 2.^{on}.

Creyém que darà entradas.

DETALL IMPORTANT.—Apesar de sér lo drama, original del Sr. Echegaray ab tota la obra no hi ha una sola mort y son final acabá sense catástrofe.

E.

Teatros

ESPANYOL.—*El cura de Longueval* que s' estrená lo dijous últim, resultá ser una obra del tot frívola que se salvá gracias á la propietat escénica (tant peculiar en lo senyor Mario) y gracias també al perfecte desempenyo que obtingué en casi tots los artistas.

A no ser per las duas circunstancias ditas hauria fracassat per complert, puig tot lo argument es massa inocentó y si bé halaga per lo senzill, en cambi deixá fret al espectador per lo insustanciós.

Se feren acreeadors al aplauso del públich las senyoras Guerra, Guerrero y Bernal y los senyors Mario y Balaguer.

La senyoreta Guerrero es sens dupte en la obra que ha demostrat mes las condicions d' artista que posseheix ratllant á gran altura principalment en lo segon acte en la escena que té ab lo protagonista.

Del senyor Mario, aixís com li aplaudim la maestría y direcció que posseheix, no podem menos de criticarli lo presentarse en escena ab lo paraiguas jirat al acabarse la tempestat puig son efecte en lloch de ser cómic resulta ridícul.

Disapte tingué lloch lo benefici de la notable característica senyora Guerra, ab las obras: *El si de las niñas*, *Buenas noches Sr. D. Simon* y *El novio de D.ª Inés*. Si sapigut no fos las molts simpatías que gosa entre nosaltres, haguera bastat lo veurer la escullida concurrencia que hi hagué, aixís com los aplausos ab que se la distingí y regalos que rebé de sos admiradors. Nostra enhorabona.

Pera lo disapte de la present semana se anuncia lo benefici de nostre paysá lo *gal dels freres* senyor Rossell. Plé segur.

CATALUNYA.—Lo dimecres tingué lloch la funció destinada á produhir un plé ab la *coronació* del eminent actor D. Joseph Valero. Los vaticinis se cumpliren, per lo que quedaren satisfets, públich, obsequiat y empresa.

En article apart parlém del notable exit que ha alcançat *Los Rígidos* últim drama que lo senyor Echegaray ha escrit perque fos estrenat á Barcelona, agraht sens dupte á la favorable acullida que nostre públich dona á totas sas obras y á l' entusiasme que demostrá l' any passat al estrenarse també á Barcelona *Lo sublime en lo vulgar* del mateix autor.

Pel divendres estava anunciat lo benefici de la primera actriu senyoreta Calderon. Per las molts simpatías que ha sabut captarse, creyem que en dit dia se reuniran en eix elegant teatro los aymants del art dramátich.

TIVOLI.—L' ultim disapte s' estrená en eix teatro la preciosa ópera del mestre Bizet, titulada: *Carmen*, obtenint ja en conjunt, ja individualment, lo mes complert éxit, per lo que felicitem á la Empresa, y á tots cuants artistas hi prengueren part.

En honor de la vritat debém dir que dats los preus económichs que regeixen en aqueix teatro, es completament imposible lo poguerse presentar ab mes propietat, aixís com son desempenyo ser encarregat á artistas de mes valia, ja que alguns d' ells, han desempenyat los mateixos papers en nostre gran teatro del Liceo.

S' estrenaran duas decoracions pintadas per D. Maurici Vilamala notables per la vritat del colorit y magnífica perspectiva, principalment la del quart acte.

Lo triunfo del desempenyo fou per las senyoras Giorgio y Huguet (que debutá en eixa ópera) y los senyors Bertran y Carbonell. Eix últim 'ns representá la part de *Escamillo* ab la gracia peculiar seva, logrant entusiasmas aplausos ab lo mateix entusiasme que se li prodigava quant representá dita ópera en lo Liceo.

La orquesta fou notablement dirigida pel mestre senyor Perez Cabrero per lo que ab molta insistencia lo públich aclamá al mestre en lo final de tots los actes, junt ab los demés artistas.

La entrada un plé com no habiam vist de molt temps; puig segurament arribava á haberhi 40 cents *espectadors* com diu lo senyor Ignaci. Sens dupte fou preliminar de los molts que s' esperan.

NOVETATS.—*Los Isidros* juguet dei senyor Larra (fill) y música del senyor Caballero, dels tres quadros que conté, lo primer está escrit ab molt salero pero desde lo segon comensá á decaurer no pasant de regular l' éxit que obtingué lo conjunt. La música ab tot y ser de Fernandez Caballero, en poch se veje la maestría de dit compositor, puig sols fou digne de aplauso un coro del primer quadro. Ab tot, se feren sacrificis per lo desempenyo, distingintse los senyors Colomé y Palmada.

Dilluns debutá lo professor Rousby 's, ab companyia de Miss Maud Irving en que per medi de la electricitat y ab companyia de la orquesta executaren sorprendents treballs fantástichs y pirotécnicsh. Es un espectacle digne de ser vist per la complerta novetat. Tingueren que presentarse un sens fi de vegadas á rebre los aplausos del públich, executant cada vegada treballs nous que deixavan atónits als espectadors.

CALVO-VICO.—Completament plé estava aqueix teatro lo dijous passat ab motiu del benefici de la senyoreta Gonzalez, vejentse aplaudida en totas cuantas pesas de música prengué part.

Després de la romanza *Stella Candente*, fou objecte d' una ovació vejentse obsequiada per sos admiradors ab regalos de molt valor, com mostra de las simpatías que ha alcançat en aqueixa ciutat.

S' estrená lo juguet lirich, titulat: *Juramentos de amor*, que sigue molt aplaudit per los molts xistes que conté y la bonica música intercalada.

Pel divendres de la present semana está anunciat lo benefici de la senyora Garcia. Preveyem altre plé com mostra de sos mérits.

UN CÓMIC RETIRAT.

LA TOMASA.

GALERIA DE CELEBRITATS

José Masriera

D. JOSEPH MASRIERA

Paisatjista renombrat
de tot lo mon conegut,
pues es un dels que han pogut
alcansar celebritat.

Sorprén la Naturalesa
que transporta exacte al llens,
y es son repertori inmens
conjunt omplert de bellesa.

« Vá de quiento »

Veus aquí qu' en lo Vallés hi há una casa de pagés que apesar de l' abundancia la mestresa n' es molt rancia.

Veus aquí que, anant al cás, fá anar l' oli molt escás, tant que á n' els trevalladors 'ls té manat ¡sí senyors! que per amanir la vianda ho fassin demanant tanda y, amanint, 'ls fá cantá *li-ru, li-ru, li-ru, la...* que l' espay del temps just es que ha de durá 'l raig ¡no més!!

y 'l que allarga 'l raig... ¡no ho sé!..

¡ ja ha begut oli!.. ¡al carré!..

Veus aquí que en la Masía un rabadanet hi havia més que un *pésol* aixérit y de molt grant apetit, que no podia avenirse á que tingués d' amanirse las *secas* ó lo que fós sense doná un vol ó dos per demunt ab lo cetrill desafiant tot lo perill del cástich de la mestressa que movía molta fressa (¡encare 'm sembla que 'l miru!) quan feya 'l noy *li-ru, li-ru, li-ru, li-ru, li-ru-la...*

—Aixó, noy, s' ha d' acabá...—
ella li digué enfadada

—Aquí tens la senmanada, perque 'l *ti-ru li-ru* tens massa llarch per mí ¡m' entens?—

...Y veus aquí que 'l *marrech* tot plorant de pór... ¡jo ho crech! á casa séva féu cap;

y sa mare ¡ ja se sab!

al veure 'l li parlá aixís:

—Y, donchs, qu' has fet, infelís?

Y éll, llensant un plor amarch:
—M' ha tret la mestressa... y vinch, perque un *ti-ru, li-ru* tinch, m' ha dit ella, massa llarch.—

PEPET DEL CARRIL.

Ara que sembla que los Teatros no van brillants, efecte tal vegada del calor infernal que s' atravessa proposém una cosa que la empresa que ho porti á cap, obtindrà sens dupte una gran entrada.

La Coronació del Noy de Tona.

D' éxit segur.

'S fan tants paper ridiculs per conseguir entradas que no sería gens estrany se realisés nostra proposició.

No 'ls exigirém res de la idea.

A espavilarse.

En un sol dia van entrar en la Carcel Modelo, los següents *pares y mares de la patria*.

El Ciego, El Tibis, El Alfredo, El Cerrajero, El Cajista, El Frascuelo, El Chúpili, El Curacha, El Borbón, El Mata gatos, El Legaña, El Chato, El Asturiano, El Cristo, El panza, La Lehirrina, La Basilisa, La Andaluza, La Balbina, La Borracha y La Pipona.

Y no van entrarni mes, perque potser es va fer fosch.

Vaja qu' alló ja no es Madrit, alló es Sierra Morena.

Lo Gobernador de Cádiz ha prohibit que 's canti per los carrers lo *tango gaditano*, perque diu qu' excita á la emigració.

El *Pais*, periódich madrilenyo, diu molt oportunament que lo qu' excita á la emigració es la gana.

Justa!

Y donchs?... Y aquella circular de que lo doctor Audet no podía anunciar los seus específichs, que s' ha tornat sal y aygua!

No es pas que la roda no rodés per falta d' oli?

O es que s' ha comprés, al últim, que 'l xicot es metje de debó y que realment curava hasta als que ja 'ls hi feyan la caixa....

L' autor de *Lo senyor Matxaca* ho deu saber.

La Companyia Catalana ja ha arribat á son quartel general d' estiu: á la fresca y treballadora vila de Palamós.

Durant la seva excursió comensada á Tarragona, sols Girona no ha correspost com era d' esperar. En Tarragona, Reus, Tortosa y Figueras ha recullit la celebrada Companyia molts aplausos y molt profit, no sent aixís en la Cartago de l' Ampurdá, tal vegada per plétora de Teatro, pus feya poch dias qu' havia deixat de funcionarhi una Companyia Castellana per espay de tres mesos. Ab tot, nos consta que de vuyt funcions que van dar, van tenir cinch entradas fluixas y tres plens á vessár.

Las obras que mes han agradat en los citats punts, han sigut: *Mar y Cel*, *Otger*, *Lo Rector de Vallfogona*, *Lo mas perdut*, *Lo Contramestre y Set de Justicia*, y de las comedias en un acte: *Aucells de paper*, *Niña Pancha*, *¿Quí será l' avi?*, *Castor y Polux y Cop de telas*.

Lo dia 11 d' Agost sabém que la dita Companyia passarà á Sabadell y Tarrasa en quals punts acabarà la seva excursió.

De molts altres pobles fóren cridats los celebrats actors del nostre Teatro Regional, entre ells Valls, hon ja s' havia venut tot per las dos funcions que devian donarhi, pero apesar seu no pogueren correspondrer, per no alterar lo itinerari que s' havían establert.

Los autors que pogueren presentarse á las taulas al ser cridats en escena, per trovarse en los respectius punts, foren D. Ramon Bordas y Estragués y D. Anton Ferrer y Codina, nostre apreciat Director.

En lo poble de Samanyo, succhí una terrible desgracia, puig un bordegás lligá á un noyet á la qua de una vaca, la qual espantada correu per tots los carrers arrastrant á la infelís criatura, casi bé feta ja á trossos.

Semblant fet no 's presta á comentaris mes sí á pensar que desde sa infantesa ja los cafres demostren los seus criminals instints.

Segons nostre apreciat colega *El Ideal* de Port-Bou, lo dia 14 per la tarde, lo fill del sereno d' aquell vehinat, en Cosme Vilarrasa, trová en la Estació de Cerbére, una cartera contenint 10,000 pesetas en bitllets de Banch, la qual fou tornada á son amo que se 'n sopegá ser un espanyol procedent de Barcelona.

Ditxa per nosaltres es consignar actes semblants, que 'ns provan que l' honradés viu encare entre 'ls humans.

VARIETATS

Ja ho veuen; aquèsta dona,
ab paciència y pòch á pòch,
va transformantse en barqueta.....
¡si se 'n deu endúr de cors!

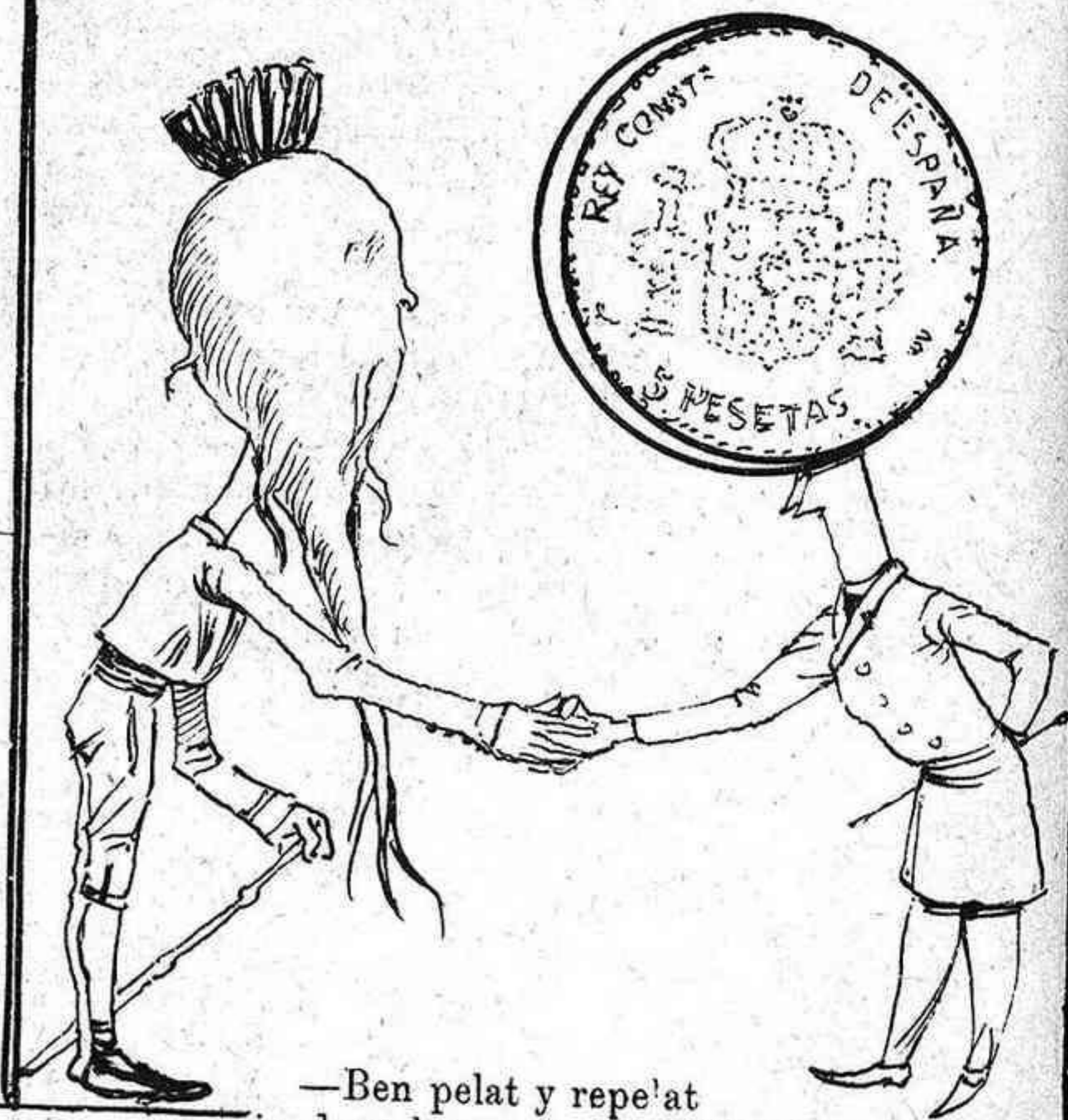
FEES.

UNA
"TOURISTE"

Desde dalt d' aquest turó
veig la mar sota mos peus
es un hermós panorama
tant si 'm creus com si no 'm creus.

DOS NAPS

—Ben pelat y repe'at
jo dono bon gust á l' olla
—Jo allà hont vaigi faig forrolla
y del mon sóch respectat.—

ACTIVITAT

Es la vida que faria
si may podia lograr
algú que 'm volgués passar
quatre durets cada dia.

AMOR PATERNAL

D' aquesta figura plástica
á un la comprensió li triga,
pus no se sab si 'l castiga
ó si li ensenya gimnástica.

En Granada no fá molts días passá un cas digne de consignarse.

Un individu estava donant una seria pallissa á la seva mitja taronja quant intervingueren algunas donas del barri, ahont aixó passava, increpantlo per tan indigna acció. Ell, més sulfurat allavoras, las desafiá á totas dihentlos: *Veniu ab revólvers, punyals, llansas ó lo que sia, no 'm feu cap mica de por, y si per cas no 's veyeu capassas de lluytar, diheu á vostres marits que vinguin; ells pagarán per vosaltres.*

Més aviat ho hagués dit, sortiren quatre mossetons com uns castells, y després de desarmarlo y tirarlo á terra l' entregaren á las mans d' aquellas frenéticas arpias, que un cop cansadas de punxarlo, pessigarlo, massegarlo y magullarlo, obligaren á la seva muller á tornarli tants cops com li havia donat, y per més que l' infelís demanava perdó ab llastimosa veu, tingué que sufrir los set cálzers d' amargura y tots los mar tiris imaginats, desde *Neron* á *Torque-mada*.

La dona es débil,
si qu' es vritat,
mes quan s' esbrava
Deu nos en quart.

Entremitj de las moltas curiositats y riquesas que se podrán admirar en l' Exposició Universal de París, hi haurá una grandiosa bota, fabricada en Epernay, que pesarà la friolera de 20.000 kilos, composta de 800 pesas, contenint 200.000 ampollas de Champagne, que podrá arribar fins á doscentas trenta sis mil, ¡piramidal monument aixecat á la memoria de Noé!

Está molt ben adornat, ab pámpols y escuts heráldichs vicinuls de Epernay, Reims, Aí, Chalons, Vihi, etc., etc. Lo Champagne está representat per una figura de dona d' esculpturables y divinas formas.

També podrán admirar los curiosos una cadena de sis metros de llargada, formada de microscópicas anellas circulars, la qual podrá desarse dintre un didal de cusí.

Una canoa de recreo que podrá transformarse en cotxe luxós, quals rodas se desmontarán en 74 pessas, ó bé en un globo aereostátich de gran forsa ascensional.

Y com á mostrá de riquesa, basta que diguém, además que un sol expositor, exposará joyas per la válua de sis milions de pessetas.

Si no tingués compromís...
y 'm sobrés com molts l' arjant
no faltaría, á la Gran
Exposició de Paris.

La Publicidad diu que sent molt la indisposició del senyor Rius, pues ella no l' amohina continuament com á home, sino com á arcalde.

Alló del Castell dels Tres dragons:

—Com me l' hebeu pegada aquesta bofetada?... Com á pare ó com á guerrero?

—Com á pare!

—Es que per xó...

Desde lo próxim número, comensarém á publicar en nostre favorescut periódich, una serie de cuadros humoristichs en vers, duguts á nostre company de redacció Joseph M.ª Codolosa, titulats, *Viatjes al interior del cráneo humá.*

Encar que siga fent broma,
te resultats excelents,
poguer descobrir de l' homa,
los recóndits pensaments.

Aquest any, per San Jaume, los vehins del carrer de la Cadena sembla que volen tirar la casa per la finestra y ficar l' olla gran á dins de la xica.

Profusió de banderas y banderolas, arcadas vistosamente guarnidas, gas, globos de color, músicas, fochs artificials, flors en abundancia y balladas en gran.

Si lo senyor *Marqués de la Grébola* (á) *Lo patillut* pot arribarshi veurá que li fan completament la competencia, puig parlant sense passió, fará (dit carrer) més goig que no 'n feya la Rambla durant las festas de la Mercé y aixó que 'ls diners no surten de l' *erari municipal!* (sic) ni crech que tal festa porti cua.... d' *inglesos.*

Una senyora á Orense que porta solsament tres anys de casada ja ha dat á llum tres criaturas que gosan de perfectar salut.

Per combátrer la emigració será precís que totas las senyoras d' Espanya imitin á la de Orense.

A Valladolid també s' ha declarat desert lo premi á la millor poesia referent á la coronació de Zorrilla.

Haguessin nombrat catalanistas per formar lo jurat.

Ja hi hauria qui fora agraciad encara que los premis haguessin sigut dos.....

Dotzenas.

Preguém als colegas que saben copiar algo de nostre periódich que al menos se servescan anotarho, no perque 'ns volguém dar importancia, pero si perque nosaltres també ho fem aixís y además quees molt just *dar al Cesar lo que es del Cesar*.....

¿Entiendes Fabio?

NOTICIAS MARITIMAS

Lo bergantí «*Talet*» proximament passará als astilleros de *Olé y Olá* á reparar las averías causadas per los continuos viatjes qu' ha fet, carregat de sustancias alimenticias, vins, licors y altras materias confortables.

Es creu que á *cópia* de *Rubinat* y *Xeringas* podrá altra vegada prosseguir aquell tráfeh.

Després d' havernos anunciat lo telégrafo que s' havia perdut lo llaut *Audet*, lo vigía de Madrit lo senyala carregat de sarrons y romansos á la ordre del día.

Lo vapor *Senyor Matxaca* no fá més que mirársel de regull.

Lo bergantí *Palatino* ha sortit carregat de *micos* per lo país del Duch dels *Setse jutjes*.
Se tem qu' algú 'n surti esgarrapat.

Lo remolcador *Cano Vas*, al tenir fora de port als vapors *K. Sola*, *Mart Os* y *Rom Ero*, ha tallat las amarras deixantlos que no saben lo que 'ls hi passa.

De prompte es creya que anirían á parar á las costas de *Vicálvaro*; pero ara 's veu clá que fan rumbo á las platxas de Ca 'l Tio Nelo.

EFEMÉRIDES

1832.—Invenció dels mistos de pét.
 1805.—Napoleon primer al entrar á las Tullerías va caurer al trepitjar una pell de taronja.
 Tothom se va aguantar lo riurer.

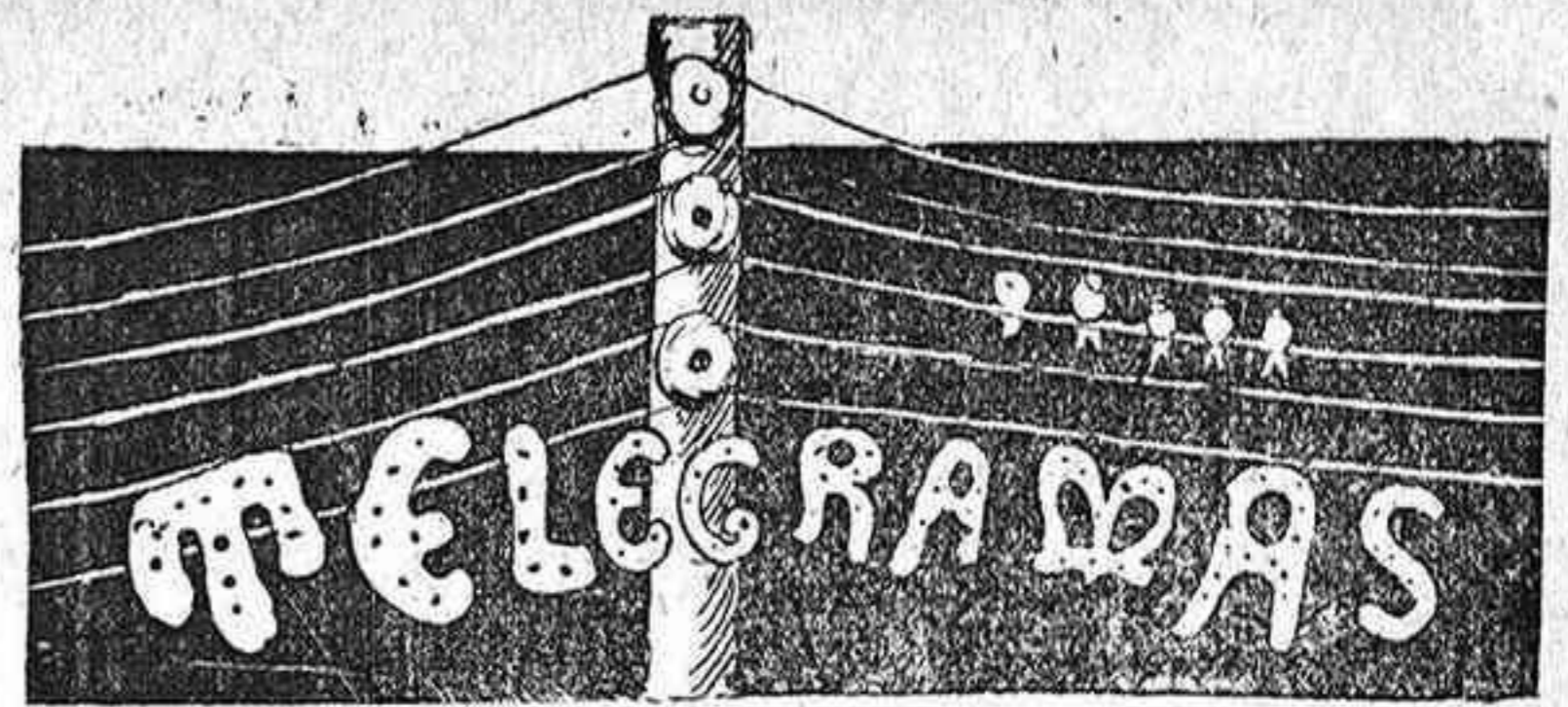
SECCIO REGILIOSA

SANT DEL DIA.—La coronació de qualsevol *màrtir* mentres dongui una bona entrada.

Fará lo panegírich del Sant, en castellá del que no s' ha parlat may, lo Marqués del Filabarquí.

CORT DE MARIA CRISTINA.—S' ha tancat fins que los qu' han d' oficiar, tornin á fer acopi de saliva.

QUARANTA HORAS.—Que sapiguém, no son en **cap** part del mon en la present setmana.

Villaplana, 26, 8 matí.—L' arcalde ha fugit ab los fondos per la construcció d' un nou cementiri.

Es tem que ningú vulga morir-se fins que s' atrapi l' arcalde.

Valencia, 26, 6 tarde.—Lo sol surt á las 5 del matí y es pon á las 7 1/2 com á Barcelona. Lo Miguelet es un campanar.

DEVEGADES.

Valencia, 26, 7 id.—Cada nit fa lluna.

Pot ser 'm convidin á un dinar. Ha encaixat ab mí un empleat en correos. Estich molt satisfet.

DEVEGADES.

Valencia 27, 8 id.—La pressó de Serranos está prop del riu y aquet riu se diu Ebro. Fassinho correr.

DEVEGADES.

Novetat en CROMOS-RECORTE y altres clases per PROGRAMAS, MENÚS ANUNCIS INDUSTRIALS.

Traballs litogrífichs é impresions rápidas de totas clases.

Litografía Barcelonesa de Ribera y Estany.—S. PAU, 56.

JOAQUIM AYNÉ RABELL

Poesia de la Terra

Aplech de petits poemas, llegendas, baladas, romansos, odas, elegías cansons, idilis, rondallas, etc., etc.

Se publica en quaderns de 32 páginas, al preu de 2 rals. Ab tota regularisat surtirá un quadern quinquenalment.

S' hi suscriu en l' Administració y Redacció de LA TOMASA, carrer S. Pau, 56.

Se venen números solts.

Ha sortit ja lo tercer quadern.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA-TARJETA

D. TOTAL TRES-QUATRE
 Sastre

Carrer den Quatre-hú, n.º 10

Noy Ros.

XARADA-PÉRDUA

Desde lo carrer de Total á la plassa del Dos, un tres Pere va perdre un porta-monedas de plata, y suplica á qui l' haigi trovat se serveixi portarlo al carrer del Total, 24, 4.º, 1.ª, que además de darli las gracias se li gratificará.

M. EMULAP.

ANAGRAMA

Si 'm miras al indret part del cos humá sóch pero mirantme á revés eyna de pescador.

LEMNA LLOC.

TRENCA CAPS

ANTON RIO JUEÑOD

Formar ab aquestas lletras lo títol de un drama castellá.

PEPA SESTACHS.

GEROGLÍFICH

X P

VIII

M A R

Q

K. NOVAS DEL K. STELL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—*Fa-vo-ri-ta*.
 Logogrifo numérich.—*Florençia*.
 Trenca caps.—*Lo Ferrer de tall*.
 Geroglífich.—*Per Pasqua monas*.

LA TOMASA

PERIÓDICH IL-LUSTRAT Y LITERARI

Suscripció (fora de Barcelona) 2 rals al mes.

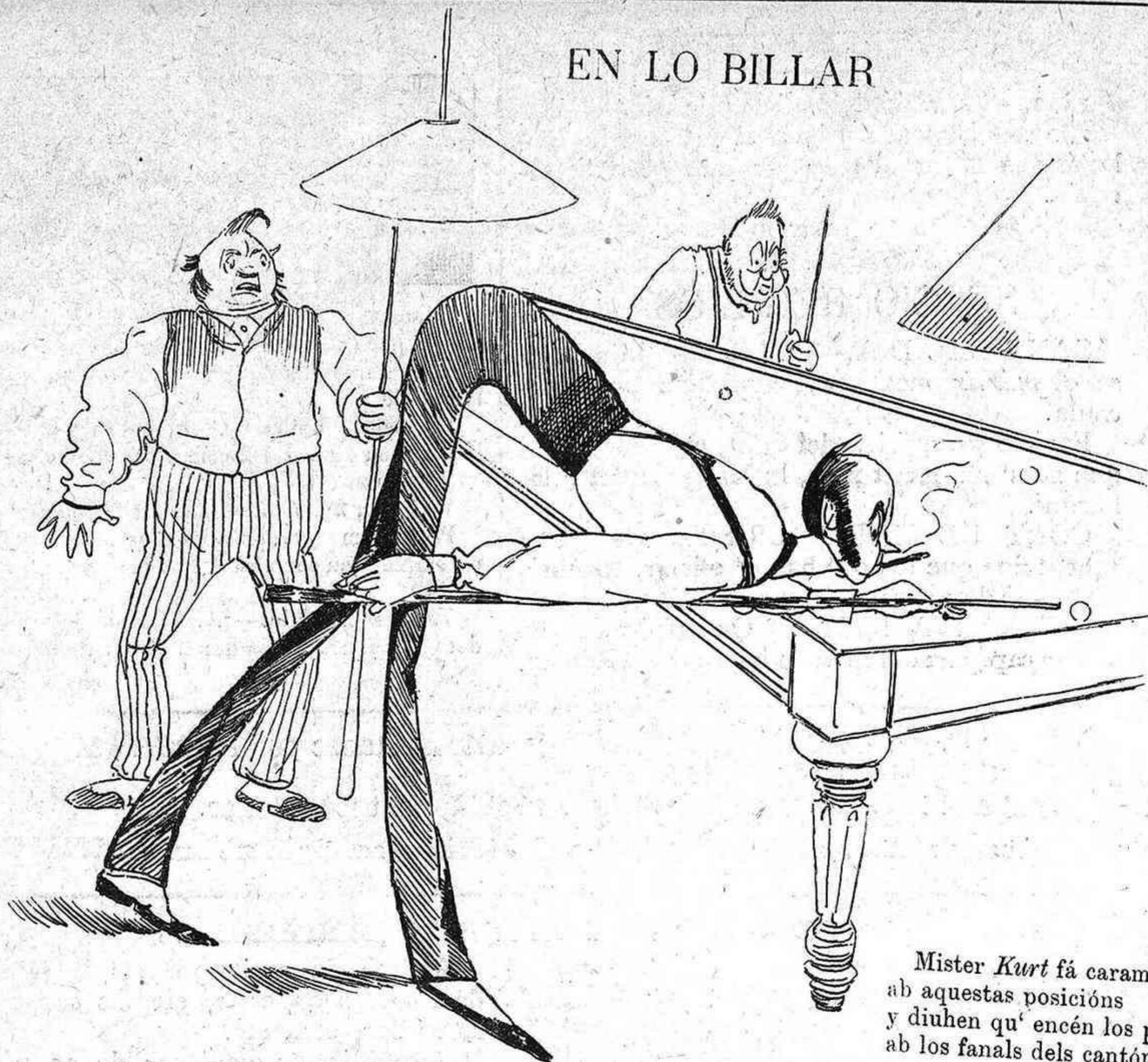
Número corrent. 10 céntims

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á la LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY, Administració y Redacció de dit periódich, carrer de Sant Pau, 56.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña.

EN LO BILLAR

Mister Kurt fá carambolas
ab aquestas posicions
y diuhen qu' encén los puros
ab los fanals dels cantóns.

MODAS PER LO TEATRO.